

Bue Kaae: *Kvindekår og kvindeskæbner i reformationstårhundredet belyst ved eksempler fra Ribe*. (Historisk Samfund for Ribe Amt, 1981). 207 s.

Med sin mangeårige interesse for kvindernes forhold og med sin dybe fortrolighed med kildematerialet fra reformationstiden kan Bue Kaae i sin bog om kvinderne i Ribe komme tæt ind på kvinderne og deres vilkår i en tid, hvor der skete meget på mange af samfundslivets områder. Med åbent blik for detaljer og træk, der afslører kvindernes placering og muligheder i samfundet, har han gennemgået et omfattende kildemateriale, ikke blot fra Danmark og især Ribe, men også reformatoriske skrifter fra Tyskland, og engageret lægger han sine iagttagelser og konklusioner frem.

Bue Kaae tager sit udgangspunkt i den tyske reformation og dens menneske- og kvindesyn. Derefter skildres forholdene i Ribe i senmiddelalderen og i reformationstiden, borgerne, gejstligheden, kirken, kvinderne, enker, præstedøtre, forholdene i enkestand, som enlig kvinde og som ægtekvinde, med synet på kvinder og ægteskab og ægteskabets former. I et længere afsnit om »Ægteskabsdjævelen med de sure og grumme øjne« og i afsnittet om »Mandfolkesnak om kvinder i Ribe« kommer Bue Kaae meget nær ind på livet af den tids mennesker, idet han bl.a. udnytter tidens teologiske litteratur og Ribes tingbøger. Endelig placeres kvinderne i et afsluttende, ganske spændende afsnit i det sociale hierarki i Ribe. Her, som i bogen som helhed, må man dog bemærke, at det væsentligst er de bedrestillede befolkningslag, der behandles, hvilket forfatteren selv flere steder gør opmærksom på med henvisning til kildematerialets mangler.

Et vigtigt træk i Bue Kaaes bog er hans fremhævelse af den forringelse, som reformationen betød for kvinderne. De blev ofre for snæversyn og uforstand, og deres stilling økonomisk og i erhvervslivet forringedes.

Bogen rummer en rigdom af detaljer, og der optræder et meget stort antal personer, således som det også fremgår af personregisteret. Detaljerne følger af den meget konkrete fremstilling med eksempler og episoder, der ofte virker levende; men det kan også blive tyngende med de mange detaljer og eksempler, der kan følge i lange rækker.

Det er Bue Kaaes opfattelse, at reformationstårhundredets problemstillinger også, når det gælder kvindernes forhold, på flere måder er et væsentligt grundlag for nutidens, og at hans bog må danne grundlag for den tanke, at problemer ikke løses, men afløses. Mange træk i den fjerne fortid, han beskæftiger sig med, må man da også ikke genkende til.

Ole Degn

Svend C. Dahl: *Næstved. En beskrivelse af købstaden Næstveds udseende og indbyggernes livsvilkår og dagligdag i 1500-tallet*. (Forlaget Basis, Næstved, 1981). 159 s.

I de senere år har lokalhistorien vundet stadig større udbredelse i skolernes historieundervisning. Lokalhistorien og de fysiske træk, man ser i en by eller et sogn, er da også et fortrinligt udgangspunkt for elevernes arbejde med historien. Med Svend C. Dahls bog om Næstved har man i denne by fået et godt materiale til brug i undervisningen. Bogen er præget af en række nyere synspunkter og tager også hensyn til socialhistorien.